

Nr 142.

Av herrar **Munktell** och **Braconier**, om ökade anslag till material vid universiteten i Uppsala och Lund.

I årets statsverksproposition åttonde huvudtiteln sidorna 113, 129 och 149 ha behandlats frågorna om anslag till material för Uppsala universitet, Lunds universitet och karolinska institutet. Motsvarande frågor beträffande Stockholms högskola, Göteborgs högskola och medicinska högskolan i Göteborg ha uppskjutits till kommande specialpropositioner.

Det nya materialanslag som föreslagits för karolinska institutet ansluter sig ganska nära till vad universitetskanslern föreslagit och skall därför icke bli föremål för behandling i det följande. Förevarande motion avser alltså Uppsala och Lunds universitet.

Materialanslagen till universiteten voro föremål för omreglering vid riksdagen 1947. De bestämdes därvid till belopp som ansågos skola motsvara den standard, universiteten borde ha. Sedan dess ha anslagen undergått vissa höjningar på grund av ändrade förhållanden; några institutioner ha tillkommit, och även i övrigt ha vissa nya ändamål yppat sig. Anslagen ha även undergått höjningar på grund utav de ändrade kostnadsförhållandena, nämligen genom beslut vid 1952 års riksdag med 20 %.

Sedan 1947 har emellertid prisläget undergått utomordentligt stora förändringar, vilka avspegla sig i mycket betydande höjningar i indexsiffrorna. Viktigast är härvid index för grosshandelspriserna. Detta låg i juli 1947, då riksdagen fattade beslut om omläggning av anslagen, vid ett tal av 199. I maj 1949 och i maj 1950, då riksdagen voterade budgeten för år 1949/50 resp. 1950/51, låg index vid 215 resp. vid 221, i maj 1951 vid 302 och i maj 1952 vid 321. Sedan maj 1952 har en lätt tillbakagång visat sig. För oktober 1952, som är den sista tidpunkt, för vilken indexsiffra publicerats, har index beräknats till 313. Jämföras siffrorna 199 och 313 visar sig att sedan 1947 grosshandelspriserna stigit med över 50 % även om hänsyn togs till de sista månadernas tillbakagång av grosshandelspriserna.

Det är då tydligare, att den höjning av anslagen med 20 % i förhållande till 1947 års priser, vilken ägde rum 1952, icke är tillräcklig för att upphålla den standard, som man 1947 ansåg att universiteten skulle ha. En mycket betydande eftersläpning äger rum. Från universitetshåll har det också starkt gjorts gällande att en uppräknings av anslagen borde ske för att kompensera penningens minskade köpkraft. Större akademiska kon-

sistoriet i Uppsala har angivit att denna uppräkningsfrågan beträffande materialanslagen, till vilken konsistoriet haft att taga ställning. De belopp som begärts för höjning av materialanslagen äro för Uppsala universitet 409 000 kronor och för Lunds universitet 678 000 kronor. Kanslern för rikets universitet följer i sin begäran om anslag till material till Uppsala och Lunds universitet i huvudsak de beräkningsgrunder, som Uppsala universitet lagt till grund för sin framställning och som innebära att anslagshöjningen skulle beräknas så, att anslagen skulle motsvara vad som beviljades 1947 ökat med 50 %. Han tillstyrker en anslagshöjning med 389 000 kronor till Uppsala universitet och med 400 500 kronor till Lunds universitet. Av dessa summor beräknade kanslern beträffande Uppsala universitet 366 800 kronor och beträffande Lunds universitet 320 000 kronor som kompensation för den successiva försämring av anslagens realvärden som blivit en följd av penningvärdets fall under den sista femårsperioden. Återstoden, 22 200 kronor beträffande Uppsala universitet och 80 500 kronor beträffande Lunds universitet, är avsedd för ändamål, som yppat sig senare än 1947 eller som då icke blivit tillräckligt tillgodosedda. Kanslern framhåller med skärpa vikten av att medel i erforderlig omfattning under materialanslagen ställas till universitetens förfogande.

Ecklesiastikministern har emellertid icke ansett sig kunna annat än i jämförelsevis obetydlig mån följa universitetskanslerns förslag. För Uppsala universitet tillstyrkes en anslagshöjning med 81 000 kronor och för Lunds universitet med 100 000 kronor. Dessa två summor avse både att ge kompensation för penningvärdets fall och att tillgodose ändamål som yppat sig först under den sista femårsperioden och ej blivit tidigare beaktade. Kanslersämbetets förslag har alltså reducerats i fråga om Uppsala universitet med 308 000 kronor, motsvarande 79 %, och i fråga om Lunds universitet med 300 500 kronor, motsvarande 75 %.

Enligt vår uppfattning skulle det varit lyckligt om det förslag, som universitetskanslern framlagt, kunnat bifallas. Hans yrkande är mycket starkt motiverat, och ett bifall till hans förslag skulle innebära ett betydande främjande av forsknings- och studiearbetet. Med hänsyn till det statsfinansiella läget anse vi oss dock icke böra föreslå att riksdagen i allo bifaller universitetskanslerns förslag utan hemställa med stöd av ovanstående,

att riksdagen ville för nästkommande budgetår bestämma anslaget till Uppsala universitet: Material m. m. till 1 840 000 kronor och till Lunds universitet: Material m. m. till 1 580 500 kronor.

Stockholm den 27 januari 1953.

Henrik Munktell.

Jean Braconier.